

OBRTNI VESTNIK

STROKOVNI LIST ZA POSPEŠEVANJE OBRTI IN ZAŠČITO OBRTNIŠTVA DRAVSKE BANOVINE

»OBRTNI VESTNIK«, SPLOŠNO VELJAVNO IN NEODVISNO GLASILO OBRTNIŠTVA DRAVSKE BANOVINE, IZHAJA 1. IN 15. V MESECU — STANE CELOLETNO DIN 40.—, POLLETNO DIN 20.—, POSAMEZNA ŠTEV. DIN 2.—. ZAKLJUČEK REDAKCIJE 10. IN 25. V MESECU — NEFRANKIRANI DOPISI SE NE SPREJEMAJO — ROKOPISI SE NE VRAČAJO — PONATISI DOVOLJENI Z NAVEDBO VIRA

»OBRTNI VESTNIK« PRINAŠA OBJAVE, RAZGLASE IN VESTI VSEH OBRTNIH ORGANIZACIJ IN UPRAVNIH OBLASTI KRALJEVINE JUGOSLAVIJE TER NAJVAŽNEJŠE VESTI IZ INOZEMSKEGA OBRTNIŠKEGA SVETA

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, BEETHOVNOVA 10

XX. LETNIK.

V LJUBLJANI, DNE 1. MARCA 1937.

ŠTEV. 5.

Zavedajte se, da bje našemu obrtniku zadnja ura!

Na drugem mestu poročamo o akciji, ki so jo te dni podvzele slovenske gospodarske organizacije na merodajnih mestih, ter so ob tej priliki ponovno povdarili naši gospodarski zastopniki, da gospodarstvo Dravske banovine ne prenese nobenega zvišanja javnih dajatev več in da morajo poklicani činitelji podvzeti vse mere za znižanje obstoječih davščin.

Smatramo, da ta apel, ki je bil še ob pravem času naslovljen s strani našega gospodarstva, ne bo ostal brez upoštevanja. Zbrani argumenti, ki jih je odposlanstvo predložilo oblastem, zgovorno govore, da je naše gospodarstvo na robu propada, osobito težak eksistenčen boj pa še vodi naše obrtništvo.

Splošno obubožanje stanu, ki je še do nedavnega predstavljal naš srednji stan, gotovo ni v korist državnim interesom. Komur je pri srcu napredek naše domače obrtnosti ter ve tudi ceniti pomen in važnost rokodelstva, ta z bojaznijo gleda na žalostne številke obrtne statistike. Oni naš človek pa, ki je zavezan nositi sedanjo občutna bremena, kloni pod težo svojih obvez, ki jim ne more več zadostiti. *Obrtniška gospodarska bilanca leta 1936 je pasivna!* Govorice o izboljšanju konjunktura je za Slovenijo sen nekdane dobe, dejansko pa velikanska zafrkacija. Ako se morda čuti nekoliko večje gibanje v nekaterih rokodelskih obratih, s tem še ni rečeno, da ti obrati prosperirajo. To je znak edino naše odpornosti in dobre volje do dela. Da ima pa ta boljša zaposlenost v gospodarskem pogledu kaj haska, to more trdit le nepoučeni, ki nima čuta do trpljenja in žrtve, ki jih mora doprinesati sleherni obrtniško podjetje. Mislim, da je potrebno baš ob tej priliki posebno povdariti, da obrtništvo Dravske banovine preživlja težje čase kot kdajkoli poprej. Zato smatram, da je vsako odlašanje po dokončni ureditvi gospodarskih razmer največje zlo, ki se vrši na obrtniškem vprašanju. *Kapitalno popolnoma izčrpan, obrtnik ni več kos svojim obveznostim in dajatvam* Motijo se tisti, ki računajo o kakršnemkoli dohodku iz rokodelske delavnosti. Današnje obrtniške dobave po svojih nizkih cenah le s težavo in ob največji skromnosti dobavitelja krijejo material in delovno moč. Da bi iz prodaje ostajalo kaj za stare obveznosti in javne dajatve, o tem skoro ni govora. Zato je najžalostnejša ugotovitev ta, da *danes samostojnega obrtnika v pravem pomenu besede ni več!* V mestih in trgih je obrtnik slabo plačan kvalificiran delavec v svoji lastni delavnici, na deželi pa kmet. V obeh primerih pa le iz napačnega ponosa prikriva dejanski svoj mizerni položaj. To so dejstva, ki si jih ne smemo več prikrivati! Komur je mar ljubezen do svojega naroda in domovine, ta si ne sme prikrivati oči pred to ugotovitvijo. Vsako odlašanje po rešitvi tega važnega vprašanja iz dneva v dan slabša položaj in množi škodo na narodovem telesu. *Hitra in radikalna pomoč je nujno potrebna. Predvsem pa morate zaustaviti grozečo propast obrtnika pri neštevilnih eksekucijah in prodajah težko ustvarjenih dobrin.* —ck.

Dopisujte v „Obrtni Vestnik“

Akcija za omiljenje davčnih bremen

Ljubljana 23. februarja.

V torek dne 23. februarja 1937. se je zglasila na finančni direkciji deputacija gospodarskih krogov, ki jo je vodil predsednik Zbornice za TOI g. Ivan Jelačin. V številni deputaciji so bili poleg zastopnikov zbornice za TOI zastopniki Združenja trgovcev v Ljubljani, Zveze trgovskih združenj za dravsko banovino, Zveze gostilniških podjetij dravske banovine, Društva industrijev in veletrgovcev, Zveze obrtniških društev Drav. ban. Deputacija je sprejel g. finančni direktor ob navzočnosti pomočnika g. Sattlerja. Vodja delegacije g. Ivan Jelačin je v daljših izjavah obrazložil g. direktorju položaj, v katerem se nahaja gospodarstvo dravske banovine. S stvarnimi in številčno dokumentiranimi podatki je dokazal, da naše gospodarstvo ne prenese višje davčne obremenitve.

Zveza obrtnih društev Dravske banovine se je po svojem predsedniku priključila gori omenjeni deputaciji ter je izročila g. finančnemu direktorju nastopno spomenico: »Gospodarska stiska poslednjih 7 let je popolnoma izčrpala našega obrtnika. Obrtniški stan v Sloveniji pripada po svoji strukturi v vrste srednjega stanu. Ali gospodarske prilike so ga pritisnile tako nizko, da ne more biti govora o nekdanjem blagostanju, ki ga je uživalo obrtništvo. Danes je marsikateri samostojen obrtnik mnogo na slabšem, kakor katerikoli delavec, ki ima vsaj skromno zaposlitev. Prav veliko je število onih brezposelnih obrtnikov, ki si morajo iskati zaslužek zase in svojo družino v priložnostnem težakem zaposlenju in biti navezan na javno pomoč in podporo. Mnogo jih je pa tudi, ki svojo revščino ob vseh pomilovanja vrednih težavah prikrivajo ter životarijo in stradajo.

Vzroke bedi in propasti našega obrtniškega stanu je treba pred vsem iskati v nepovoljnih gospodarskih razmerah. Jedro vsega pa leži v prenasitni potrebi rokodelskih delavnic. Skoro vsak, ki je imel nekoliko imovine, se je skušal osamosvojiti. Čim je pa izčrpal razpoložljiva sredstva ob strani velike konkurence, ki je žal le prerada še nelojalna, tedaj se je zadovolžil in danes ni več kos svojim obveznostim, ki bi jih v normalnih prilikah z lahkoto kril. Z uveljavljenjem kmečke zaščite je pa izgubil naš podeželski obrtnik največjega konzumenta. Odprti so ostali neplačani računi kmeta-naročnika. Izostala so nova naročila in kar je bilo potrebnih rokodelskih del na kmetiji jih je prevzel šušmar.

Šušmarstvo se je zlasti zadnja leta močno razpaslo. Kupna moč je padla zlasti radi različnih redukcij uradniških in delavskih plač. Cene sirovinam so ostale na isti višini, če se že niso povečale, konzument obrtniških del ne zna tolmačiti pravnih cen. Splošno se smatra vsako delo pretirano drago, ne jemlje se pa v poštev velika režijska, ki jo niso obrtnik v obliki ogromnih javnih in socialnih dajatev, mnogo previsoke cene za pogonsko silo, težke kreditne zmožnosti itd. Pri vsem tem se pa ne jemlje niti malo v obzir dejstvo, da kljub težavam in brigam, ki jih danes nosi za svoj vsakdanji obstoj, naš obrtnik in njegova družina še niso preskrbljeni za starost, bolezen in slučaj smrti. Žalostno je dejstvo, da mora propasti vsa obrtniška družina, ako izgubi po nesreči svojega rednika.

Te okoliščine so dovedle marsikatega obrtnika že do skrajnega obupa. Mnogo jih je, ki niso mogli najti drugega izhoda, kot da so odložili svoj obrtni list in obrtujejo dalje nelegalno, obvarovani vsaj pred javnimi in socialnimi dajatvami. V tem tiči tudi glavni vzrok, da se število legalnega obrtništva leto za letom krči. Kolikor je pa še legalno izvršujočih obratov, so le z redkimi izjemami pridobitni, v pravem pomenu besede.

Sreča v nesreči pri našem obrtniku je tudi dejstvo, da ogromna večina naših obrtnikov kmetuje. Skromna kmečka po-

sestava donajajo vsaj toliko, kolikor se rabi za preživljanje; v času ko pa ni dela na polju, ta mali človek prime za rokodelsko delo. Ali baš iz tega razloga izgublja na veljavi rokodelski izdelek, ki se prodaja pod ceno, da z izkupičnikom ni krita niti minimalna dnevna mezda. Glavno je pač, da se pride vsaj do nekaj denarja...

Ko se govori o obrtništvu, je pri oceni njegovega čistega dohodka treba razlikovati:

1. obrtnika v mestu in obrtnika na deželi po njegovi zaposlitvi.
2. obrtnika z večjimi režijskimi obveznostmi v mestu in obrtnika, ki so mu podani lažji življenjski pogoji.

Dočim je podeželski obrtnik zaposlen po največ s poljskimi deli, mora obrtnik v mestu počivati, ko ni naročil, živeti pa kljub temu mora...

Spomenica dalje opisuje katastrofalen položaj obrtništva po posameznih strokah ter vzroke njihovega propadanja. V nobeni stroki ni najmanjšega izgleda, da bi se mogla pojaviti prosperiteta v doglednem času.

Vsi ti navedeni momenti drastično kažejo na revizijo in omiljenje dosedanjih predpisov. Davčna oblastva morajo s temi okolištnimi računati ter znižati dosedanje odmere na minimum. Brez haska je vsak visok predpis, ki ga ni mogoče izterjati.

Amandman o davku malih obrtnikov

Trije poslanci so ob priliki zadnjega zasedanja narodne skupščine predložili amandman za finančni zakon za l. 1937-38, ki se glasi:

»Čl. 50, toč. 1 st. 10 zak. o neposrednih davkih se menja sledeče: »Mali obrtniki (toč. 2b, čl. 42) v mestih, za katere veljajo odredbe toč. III čl. 37. zak. o neposred. dav., plačajo Din 60, za vsakega pomočnika pa 30 din letno; obvezniki tretje grupe čl. plačajo letno Din 40, za vsakega pomočnika pa 20 Din; v mestih do 10.000 prebivalcev, v mestih od 10.000 do 20.000 se poveča davek za 20%. V mestih od 20.000 do 50.000 se poveča davek za 50%; v mestih preko 50.000 se poveča davek za 75%. Analogno v smislu prednjega se menja pravilnik 59. čl. toč. 6. in 7. tabel. pregleda. Poslanci, ki so ta amandman predložili, ga opravičujejo sledeče: Mali obrtniki so prizadeti z davkom posebno v podeželju. Ker je pavšalna stopa za vse te obrtnike enaka, brez ozira na dosežen dohodek, se dogaja, da plačajo več pridobnine z dokladami, kot bi jo plačali, če se bi pridobnina odredjala redno po doseženem dohodku. Z omenjeno spremembo bi država ne bila mnogo oškodovana, pač pa bi bilo mnogo pomagano malim obrtnikom, ki so najbolj potrebni zaščite.

Zveza obrtnih društev je vložila obširno spomenico, o kateri je govora na drugem mestu. V zvezi s to predstavko je poslanec g. Mohorič interpeliral fin. min. g. dr. Dušana Letico, ki je nato obljubil, da bo dal stvar nemudoma proučiti ter zahteval o tem posebno poročilo. Obenem je pri tej priliki izjavil, da namerava v kratkem izdati uredbu, s katero bo pavšaliranje uvedeno po zelo olajšani skali za vse kraje izpod 20.000 preb., za ostale pa je predvideno tudi znatno omiljenje davčnega bremena. G. minister sam je uverjen, da bo situacija s tem znatno omilil ter da bo obdavčitev določena v oni izmeri, ki je sedanjim prilikam za obrtništvo znosna in zmožljiva.

OPOZORILO!

Delničarje Zanatske banke Kralj. Jugoslavije opozarjamo, da bo kupon št. 4 za 1933 leto delnic tega zavoda v smislu pravic zastaral dne 22. aprila t. l.

Našim prijateljem in naročnikom

V svrhu čim večjega razširjenja našega lista je uprava sklenila, da,

razpiše

1) nagradno žrebanje, katerega se lahko udeležijo vsi naši naročniki. V ta namen bo uprava »Obrtnega Vestnika« potom žreba razdelila med naročnike, ki so in ki bodo do 31. maja t. l. plačali naročnino za celo leto naprej,

7 zlatih nalivnih peres

2) Oni naši prijatelji, ki pa nam prijavijo do 31. maja t. l. vsaj po

pet novih naročnikov,

ki bodo svojo naročnino nakazali za celo leto, imajo možnost, da jim srečno naključje žreba nakloni

popolnoma novo, prvovrstno dvokolo

Uprava jamči za vestno izvedbo tega razpisa ter se je v ta namen sestavila že poseben odbor.

Uprava »OBRTNEGA VESTNIKA«
Ljubljana, Beethovnova 10.

Najnovejši gospodarski in stanovski vestnik

× SHO v Zagrebu priredi 3. in 4. marca veliko modno revijo, na kateri bodo nastopili člani in manekeni »Wiener Model-gesellschaft«. Vstopnina, skupno z modnim albumom znaša 250 oz. 350 Din. Toli-ko samo radi obvestila.

× Ob priliki Lipskega sejma se bo vršila 5. marca v Berlinu seja Mednarodnega obrtniškega instituta, na kateri bo poročal g. dr. Bretzler. Udeležilo se ga bo do 150 obrtnikov iz Bolgarije, Jugoslavije in Švedske.

× Po 23 dnevnih pogajanjih je bila pred par dnevi končno sprejeta kolektivna pogodba med KID in kovinarji.

× Sedanje jugoslovenske radijske postaje bodo povečane. Ljubljana bo imela 20 KW z zvezno postajo v Mariboru; zgrajene bodo reledne postaje še v Splitu, Skoplju in Sarajevu.

× Naša tehniška fakulteta je dobila pred kratkim skromno pridobitev — hidro-tehniški laboratorij, ki naj bo začetek izpopolnitve tudi ostalih pomanjkljivih laboratorijev naše univerze.

× V Ljubljani je v dneh 15. do 21. p. m. zasedal banski svet Dravske banovine. Med svetniki, ki so se potegovali za zaščito obrtništva so bili g. Planina, ki je posredoval za pomoč obrtno-nadaljevalnemu šolstvu, katerega obrtnik radi svoje obubožanosti ne more podpreti. Prosil je nujnih ukrepov proti industrijalizaciji v škodo oblačilnim strokam. Čevljarska in krojaška obrt propadata radi škodljivega vpliva Bat'e in Tivarja. Obrtniki trpijo tudi radi šušmarstva, zato bi bilo umestno, da banska uprava strožje postopa proti njim. G. Anžič se je zavzemal za male zidarske in tesarske mojstre, ki naj bi se jim vrnilo njihove prvotne koncesije. Uredil naj bi se nedeljski počitek tudi mesarjem, pekarnarjem, katerim je nedelja najugodnejši kupčijski dan. G. dr. Adlešič se je zavzemal za dvig obrtno-nadaljevalnega šolstva in pospešitev domače obrti. Tudi g. Arnez je jeseniško obrtništvo. G. Janžekovič iz Ptuja je izjavil, da so sezonski obrtniki previsoko obdavčeni. Iz poročila načelnika g. dr. Marna je bilo razvidno, da se je kredit v znesku Din 264.000 Din uporabil predvsem za pripranje tečajev in obrtnih razstav. Obrtno-nadaljevalno šolstvo je dvignilo število učencev na 6175. V nadaljnjem poročilu je g. načelnik priporočal, da se za pospeševanje obrti v bodoče izda več kot doslej. Banovinski proračun znaša ca 120 milj. Din izdatkov, torej za 22.5 milj. več kot prejšnji, ki gre na račun za vzdrževanje šol. Sedanje doklade bodo povišane na 95% neposred. davkov (prej 60%).

× **Delavska zbornica** v Ljubljani je izdala obširno interpretacijo o novi uredbi o minimalnih mezdah, kjer predstavlja novo uredbo kot eno najvažnejših sestavin socialnopolitične zakonodaje. Upati je, da nekatere pomanjkljivosti ne bodo izzvale še večjega odpora delojemalcev.

× **Predlog novega proračuna** mestne občine ljubljanske je bil na podlagi razprav finančnega odbora znižan za 7 milijonov Din.

× **Odbor za zaščito kožarskih del** v Zagrebu je v interesu svojih težko ogroženih članov ponovno podvzel akcijo proti »Bati« in njenim industrijskim prodajnicam. Že v februarju p. l. je bila sprejeta spomenica s strani vseh zbornic v državi, ki pa doslej ni obrodila nobenega uspeha.

× **Učiteljski tovariš** z dne 18. II. pri naša obširno razpravo o ustroju obrtno-nadaljevalnih šol na Čehoslovaškem.

× **Pekar**, glasilo Zveze pekarskih obrtnikov v Zagrebu prinaša poročilo o delovanju uprave Združenja pekov v Celju ter poročilo Centralne uprave P. O. K. J. »Pekar«, kjer sodelujejo člani ljubljanskega združenja gg. Vidmar, Mežnaršič, Požar iz Ljubljane, Kirbiš iz Celja ter Koren in Horvat iz Maribora.

× **V Kranju** in okolici se zelo trudijo nekateri eksponenti državne stranke, da organizirajo novo obrtniško organizacijo, mesto nekdanjih razpuščenih društev jugoslovanskih obrtnikov. Nova organizacija se imenuje »Društvo obrtnikov«.

Neupravičen napad na gen. tajnika za TOI g. Ivana Mohoriča

Gospodarske zbornice so v Beogradu sprejele razne spremembe načrta novega trgovinskega zakona, ki je bil predložen narodni skupščini ter v glavnem tudi sprejet. G. Mohorič je bil pozvan, da kot mandator gospodarskih zbornic pred skupščino te predloge zagovarja. Iz poročil strokovnega tiska in vseh gospodarskih organizacij je poslanec g. Mohorič izvedel svojo nalogo nadvse uspešno. Izpreminjevalni predlogi, ki so bili v glavnem sprejeti, so se nanašali glede registracije državnih podjetij, kot n. pr. tiskarne, železarne, tovarne sladkorja itd., za katere naj bi veljali isti pogoji trgovinskega zakona. V nato sledeči debati pa je nastala mistifikacija, katere so se je nekateri, bodisi namenoma ali nevede poslužili, da so inscenirali napad na poslanca g. Mohoriča. Iz nepoznavanja ozadja tega napada je nasledlo tudi »Slovensko obrtno društvo« v Mariboru, ki je na svojem obnem zboru, potem preds. g. Sojča vložilo na obrtni odsek ZTOI interpelacijo o delu g. poslance kot gen. tajnika Zbornice, kjer se mu očita, da je hotel s svojimi predlogi sankcionirati obrtniško delo v kaznilnicah. Ker o kakem takem predlogu, kolikor smo mogli slediti avtentičnim poročilom iz skupščine, — sploh ni bilo govora odpade vsak nadalji razgovor.

Bolgarski in jugoslovanski obrtniki

Sofija, 24. febr. t. V Beograd je odpotovala delegacija bolgarske obrtniške zveze. Delegacija šteje 65 članov. V Beogradu se bo mudila dva do tri dni. Nato odpotuje skupno z delegacijo jugoslovanskih obrtnikov v Leipzig. V Beogradu se bo vršila skupna konferenca, na kateri bodo razpravljali o vzajemnem sodelovanju zlasti pa o naenotenju obrtnih zakonodaje. Zanimivo je, da bosta jugoslovanska in bolgarska delegacija v Leipzigu nastopali enotno kakor ena delegacija ter da bosta skupno zagovarjali interese bolgarskih in jugoslovanskih obrtnikov.

Ogledalo naše obrti

IZ NOTRANJSKE

× **Položaj obrtništva** se je v obmejnih krajih Notranjske z ostalim gospodarstvom vred močno poslabšal. Kakor je kriza v zadnjih letih prizadela splošnemu gospodarstvu v svetu hud udarec, tako so naši kraji tem bolj udarjeni radi uvedbe sankcij z Italijo. Nikakor se pa ne morejo stabilizirati in vrniti vsaj gospodarske prilike pred sankcijami. Glavni vir zaslужka našega ljudstva je prekupčevanje in vožnja lesa, radi slabe zemlje pride le redko poljedelstvo in živinoreja v poštev. V zadnjem času se je izvoz lesa sicer za spoznanje dvignil, toda na tržišču so večinoma še one zaloge, ki so zaostale radi sankcij. Les seka kmet v zadnji stiski, da si vsaj kupi sol, ki jo potrebuje za živino. V taki splošni mizeriji je razumljivo, da obrtniku, ki živi šele posredno od kmeta, ni obstanka. Cene obrtniških izdelkov so silno padle, znižuje jih obrtnik sam, da le pride do skromnega zaslужka. Zato ni čudno, da so obrtniki resignirali na vse, kar je bilo najboljše opaziti ob priliki zadnjih zborničnih volitev. Zamisljeni v svojo težko usodo ne pričakujejo z nobene strani več kakega zboljšanja. Kje so tisti časi, ko je hodil naš obrtnik samozavesten in ponosen na svoj stan? Z druge strani pa uničuje naše obrtništvo tudi sušmarstvo, mogoče le redko tako kot pri nas. Sušmarjev in prekupčevalcev z obrtnimi listi je več kot legalnih obrtnikov. Vsa prizadevanja obrtnih združenj proti takemu početju so brezuspešna. Merodajni činitelji bodo morali uvideti prej ali slej, da tako ne more iti dalje. Pavšalno obdavčenje ima svojo slabo stran v tem, da je oni, ki ima obrt v slabih gorskih krajih, enako obdavčen kot v dobrodojemnem mestu. Posledica je bila, da so prvim davek mahoma zvišali, dočim so bili drugi prisiljeni radi previsokega pavšala obrt odpovedati. Eni in drugi delajo brez obrtnega lista nemoteno dalje. Razumljivo, da silno razpaslo sušmarstvo škoduje legalnemu obrtništvu. Združenja storijo svojo dolžnost, da vsak slučaj ovadijo na pristojna mesta, toda očitno je vse zaman. Da se bo našemu obrtništvu zboljšal položaj, nam je potrebno medsebojno razumevanje in složnost. Naše vrste so itak zrahljane po zunanjih sovražnikih obrtnega stanu, zato se ne smemo dalje cepiti. Le v skupnosti lahko pričakujemo uspehov in ko se ti pokažejo, se bodo tudi naše sklonjene glave vzravnale. Za vzgled naj nam bodo drugi organizirani stanovi.

V. I.

KRŠKO

× **Zalostne čase** preživlja naše obrtništvo. Svoje nesreče so si obrtniki večinoma sami krivi. Mesto, da vlada med obrtniki odkritosrčno tovarištvo in si v nesreči pomagajo medsebojno, odločuje partizanstvo in nesloga. Kar je bilo včeraj dobro in pravično, je danes vsega zaničevanja vredno. Značajnost, močnatost in srčna kultura so pri nas redke vrline. Vsega je kriva ta nesrečna politika. Mar je nam obrtnikom

Prispevajete v tiskovni sklad

tega treba. — Ne sme se preko dejstva, da je za vsako aktivnost potrebna neka večina, ki je zmožna ustvarjanja šele na podlagi poštene kritike. Mi obrtniki se v to zunanje življenje ne smemo vmešavati. Vsak nam mora biti tovariš ne glede na politično pripadnost. Naša dolžnost je, da poskrbimo za svoje delavnice in za svoj obstanek. — Obrtnik in kmet sta stebra države, navezana drug na drugega ter odvisna in odgovorna prvi svoji delavnici, drugi svoji zemlji. Nihče ju ne sme ločiti od tega odgovornega dela. — Bizjak Ivan, čevljarški mojster iz Krškega, snuje Obrtno društvo, čigar predsednik naj bi bil Pire Avgust, mizar, ki se je udeleževal kot načelnik Obrtnega združenja v Zagorju. Želimo tem tovarišem mnogo uspeha, ker smo prepričani, da svoje delo gradijo res tovariško, kajti le tako bo njihovo delovanje tudi koristno za obrtništvo. Obrtni Vestnik si utira pot v naše obrtniške delavnice. Koristno bi bilo, ko bi ga tudi oni obrtniki in gospodarji, ki so ga doslej prezrli, smatrali kot svojega pobornika in ga cenili kot neodvisnega zaščitnika njihovih stanovskih pravic.

IZ PREKMURJA

× **Od prevrata** do pred kratkim so bili včlanjeni v Obrtno združenje v Murski Soboti, Dolnji Lendavi in Ljutomeru tudi lastniki parnih mlatilnic vseh treh srezov. Večinoma se interesi mlatilničarjev nikakor ne strinjajo s težnjami ostalih obrtnikov v združenjih, zato tudi niso bili zastopani v upravah, niti niso bili vabljeni na sestanke in občne zборе. Zato so že od leta 1930. naprej zahtevali, osamosvojitve, bodisi kot odsek ali kot samostojno društvo. Temu so se združenja upirala, kajti ti člani so bili redni plačniki članarine, ki je znašala letno okoli 5.000 Din. Ta praksa bi se še nadaljevala, da niso nastopile tudi za mlatilničarje obupne razmere, pritiskali so vse hujski davki, vsakoletne revizije parnih kotlov, neupravičeni prispevki okrožnemu uradu za zavarovanje delavcev, vsakoletna popravila in postrežba strojev, zavarovalnine itd. Vsi ti izdatki so presegali letni zaslužek. Poleg tega pa prideta na vsako vas s 50—100 posestniki po 2 mlatilnici. Dne 2. decembra je bil sklican v Gorici pri Puconcih sestanek članov združenja mlatilničarjev, kjer so se vsi soglasno izrekli za ustanovitev lastnega društva. Sklenili so tudi vsi odjaviti svoje obrti, ker jih kljub temu, da imajo vsi obrtna dovolila po §§ 178 in 186 davčne uprave obdavčujejo s pridobitno, rekoč, da se smatrajo za obrtnike, ki delajo s stroji na pogon ali z več kot 4 kvalificiranimi pomočniki. Da se to ne ujema z dejstvom, je Zbornica za TOI že dala svoje mišljenje, v katerem postavlja mlatilničarje v smislu § 59 zakona o neposrednih davkih med ambulančne obrtnike, ki so zavezani pavšalu 60 Din, oziroma za vsakega pomočnika 30 Din. Tudi na podlagi obrtnega zakona jih je smatrati kot pavšalne obrtnike. Prepričani smo, da bodo prekmurški mlatilničarji v svojih upravičenih zahtevah prodrli in tako dosegli za vse svoje članstvo zaščito. Novemu društvu želimo mnogo uspehov v bodočem delovanju.

Redno plačevanje naročnine je predpogoj za redno izhajanje lista, ki je brez vsakih sredstev. Zato ne odlašajte, temveč poravnajte svoj prispevek še danes potom ček. računa št. 10.860.

Poravnajte naročnino za „Obrtniški koledar 1937“

„Vajenci se pritožujejo“

Pod gorajim naslovom je v začetku t. m. izšlo v Sl. Narodu poročilo, iz katerega se dobi vtis, da se gode obrtnemu naraščanju velike krivice in da so mojstri izkoriščevalci vajencev. Žal smo navezani le na časopisna poročila o poteku te anonimno sklicane ankete, na katero niso bili vabljeni prizadeti mojstri in združenja.

Že same navedbe iz oblačilne stroke, kakor da delajo vajenci po 8—10 ur na dan, ter dobijo vso oskrbo pri mojstru in še tedensko nagrado v denarju, dokazujejo, da to ni nič presenetljivega in nesocialnega. Nasprotno se razvidi iz tega, da mojster točno izpolnjuje učno pogodbo, katere se v vsakem slučaju uradno sklene med mojstrom in zastopniki učenca. V pogodbi so točno navedeni pogoji glede oskrbe, prehrane, stanovanja, odškodnine, plačevanja prispevkov za okrožni urad ter so tako vajenci pogodbeno zaščiteni pred vsakim izkoriščanjem. Vedno je možna pritožba od strani staršev ali vajenca na pristojno mesto, katere se od strani združenja vedno natančno prouči in krivce kaznuje ter tudi, če je umestno, odvzame mojstru pravica, da sme učiti in držati vajence.

Dvomimo, da bi vplivalo vzgojevalno na vajenca, če se ga namerava organizirati proti mojstrom in da ima vajenec, ki je mogoče par tednov v delavnici, dostop k anketam, od katerih se vrača z vtisom, da vidi v mojstru vse kaj drugega kakor pa svojega učitelja in vzgojitelja.

Poudarjamo, da je ravno delo mojstrov v Ljubljani, da se vajencu čimveč nudi. Na razpolago sta 2 vajeniška doma, le žal da ni na pristojnih mestih dovolj razumevanja za te važne ustanove. Nudi se učenec tudi dovoljna obrtnonadaljevalna izobrazba. Za slučaj bolezni pa je na razpolago okrožni urad s svojo ambulanco in vsemi zdravniški specialisti. Vsega tega učenci po deželi nimajo ali, pa vsaj ne v taki meri.

V slučaju pa, da se gode res kake nepravilnosti, pozivamo prizadete, naj se obrnejo v prvi vrsti na prizadeto združenje, ki bo gotovo napravilo red, nepoklicani pa naj ne begajo naših vajencev, ker bo uspeh gotovo ravno nasproten.

Življenje obrtniških organizacij

× **Obrtno društvo** v Laškem je priredilo pred nedavnim večji članski sestanek, na katerem je bilo navzočih preko 40 članov. Sestanka so se udeležili kot gostje g. Iglie Fran, tajnik Zveze obrtnih društev Dravske banovine, g. Lečnik v zastopstvu Okrožnega odbora v Celju ter g. Hohnjec, predsednik Obrtniškega društva v Celju. Ta sestanek je imel namen poživiti medsebojne kontakte med aktivnimi organizacijami v celjskem srezu ter pritegniti v ta krog tudi posamezne obrtniške delavce. Ta sestanek je pokazal, kako bi bile med našimi obrtnimi organizacijami take vezi potrebne; predsedniku Obrtnega društva v Laškem g. Vavpotiču ter tajniku g. Bernardu velja vse priznanje za njuno aktivnost. Na sestanku so poročali: g. Lečnik o davčnih zadevah, ki je brez dvoma najbolj pereče vprašanje tukajšnjega obrtništva; referat je nadaljeval g. Hohnjec, ki je dokazal in navajal, da so obrtniki pre-

50 let združenja umetnih strok v Ljutomeru

Odbor obrtne zadruge lesnih in umetnih strok v Ljutomeru v jubilejnem letu 1936. Od leve na desno (sede): podnačelnik Golob Martin, sodarski mojster v Ljutomeru Horvat Janko, slikarski mojster kot načelnik ter (stoje) odborniki Juranovič Franc, Milave Josip, Velnar Tone, Lukovnjak Anton in Žuman Franc.

V zadnji številki smo objavili nekaj zgodovinskega gradiva o postanku združenja umetnih obrti v Ljutomeru. Videli smo, da so bili v zadruzi najprej organizirani lončarji in sodarji; šele pozneje so se pridru-

žili mizarji, zidarji, slikarji, pleskarji, podobarji, urarji, knjigovezi, strugarji, pozlatarji, oltarjevi, glavnikarji, studenčarji parketarji in steklarji.

Leta 1913. so si ustanovili lastne stro-

kovne zadruge zidarji, tesarji, studenčarji, urarji in steklarji.

Prvi načelnik nove zadruge je bil leta 1886 izvoljen Henrik Ziderič, sodarski mojster iz Ljutomera. Zanimivo je, da odpadejo na petdesetletno poslovanje zadruge le 4 načelniki, 6. januarja 1895. je bil izvoljen za načelnika Velnar Jože, mizarški mojster. S tem dnevom se je zadruge odločila, da bo z vsemi uradi in člani poslovala izključno v slovenskem jeziku. Takratni načelnik, ki je vzor narodnjaka, je vztrajal na svojem položaju nepretrgoma 36 let; bil je v stalnem sporu z državnimi uradi, ki so mu grozili radi slovenskega poslovanja. 6. jan. 1931 leta je bil g. Velnar Jože radi bolezni primoran odložiti načelnstvo, bil pa je izvoljen za častnega predsednika zadruge. Na istem obnem zboru je bil izvoljen za načelnika Horvat Janko, slikarski mojster iz Ljutomera, kateremu je obnem zbor ob petdesetletnici ponovno zaupal načelniško mesto in ki še danes uspešno vodi zadruge.

Dočim so od ustanovitve do 1898. ohranjeni vsi zapisniki in poročila, manjkajo od leta 1898. do 1910. vsi podatki. Od tega leta do danes so nam zopet na razpolago vsi zapisniki obnem zborov in sej. Ker je bila med tem občina Strigova priključena k Ljutomerskemu srezu, se je število zadržnega članstva znatno povečalo, tako da je imelo združenje 31. dec. 1935. 36 mizarjev, 16 sodarjev, 13 lončarjev, 9 slikarjev in pleskarjev, 1 knjigoveza, 1 pozlatarja oltarjev, in 3 strugarje.

Morda bi koga zanimalo, koliko naraščaja je združenje vzgojilo tekom svojega 50 letnega delovanja. Učno dobo je dovršilo

tekotom tega časa 684 učencev, med temi 298 mizarjev, 134 zidarjev, 84 lončarjev, 83 sodarjev, 43 slikarjev in pleskarjev, 19 steklarjev, 6 podobarjev, 6 urarjev, 7 tesarjev, po 1 knjigovez, strugar in glavnikar ter 3 studenčarji.

Leta 1913. do 1915. so izstopili iz te zadruge tesarji, studenčarji, steklarji in urarji ter so se priključili strokovnim zadrugam. V navedenih vrstah smo podali nekaj zgodovinskih podatkov k bodoči zgodovini slovenske obrti. Zeleli bi s tem sestavkom dvigniti zanimanje za naše stare kulturne spomenike, ki se nam bi s proučevanjem naših obrtnih razmer predstavili v popolnejši luči. Vse naše novejšo delo bi moralo biti nadaljevanje pionirskega ustvarjanja naših prednikov, ki so v mnogo težjih prilikah in z manjšimi sredstvi dali naši obrti pravi kulturni pomen.

Sličen razvoj, kot ga je tekom stoletnega obstoja doživela zadruge III. skupine v Ljutomeru, sedanje Združenje obrtnikov lesnih in umetnih strok, imajo za seboj tudi druge naše obrtne organizacije. Stari arhivi naših združenj bi nam znali marsikaj zanimivega povedati; pokazali bi nam zakaj je nekoč naša obrt bolj cvetela, odkrili bi nam temelje prave obrtnosti ter povedali, da je obrt ustvarila naselbine, zadruge in družine ter jim vtisnila svoj kulturni značaj.

Uredništvo bo radevolje sodelovalo pri zbiranju tega dragocenega gradiva; obrača pa se ob tej priliki na vse merodajne činitelje, da v bodoče posvetijo kulturnemu pomenu naše obrti več pozornosti.

Kdor prejme današnje številko na ogled in želi naročiti »Obrtni Vestnik« ter ga redno prejemati, naj lista ne vrača!

KROJAŠKI VESTNIK

visoko obdavčeni. G. Igljč je pozival navzoče obrtnike k skupnemu delu, ker le tako moremo obrtniki pričakovati upoštevanja. Sledila je debata o tekočih zadevah društvenega delovanja. Obrtno društvo v Laškem se je v poslednji dobi izkazalo s svojo vsestransko agiliteto. 2. februarja t. l. se je vršil v prostorih g. Henke »IX. tradicionalni obrtniški ples«. Prireditelj je bila povprečno dobro obiskana; pogrešani so bili obrtniki, ki se sličen prireditelj radi splošne revščine ne morejo udeleževati. Čisti dobiček te tradicionalne prireditve je namenjen Obrtno-nadaljevalni šoli in društveni blaginji. — Društvo sklicuje 7. marca svoj redni letni občni zbor, ki se bo vršil v prostorih tov. Perdiha s pričetkom ob pol 2. uri pop. Ker je ta dan nedelja, ko so obrtniki prosti in je tudi popoldanski čas zelo primeren za zborovanje, bo zbor gotovo polnoštevilno obiskan. — Omeniti moramo, da je dolgoletni predsednik, sedanjí podpredsednik g. Goleš Rudolf, slašičarski mojster preselil svojo delavnico v Celje. Želimo mu na novem mestu mnogo uspeha.

× **Obrtno društvo v Gorenji vasi** nad škofjo Loko je imelo v nedeljo 21. februarja t. l. svoj tretji redni občni zbor. Iz poročila predsednika g. Šorlija je razvidno, da je društvo v kratki dobi svojega obstoja vsestransko napredovalo ter da je budno na straži v zaščito obrtnega stanu cele Poljanske doline. Tajnik tov. Tomlin je podal obširno tajniško in blaginjsko poročilo. V imenu nadzornega odbora je poročal tov. Košir, ki je izrekel toplo zahvalo celemu odboru. G. Igljč je v zastopstvu Zveze podal poročilo o njenem delovanju ter programu. Opozoril je na težke prilike ki čakajo obrtni stan, in je zato tem važnejša popolna obrtniška sloga in naše močno medsebojno stanovsko zaupanje in zavest. — Pri volitvah je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik tov. Šorli Ivo, podpr. Dolinar Ciril, tajnik Tomlin Ivan, blaginjski Demšar Franc; v odboru so še sledeči: tov. Trček, Tavčar, Demšar Janez, Košir; namestniki so Peternel in Frlan; v nadzornem odboru so Miklavčič Matevž, Jenko Anton in Potočnik Tomaž. Udeležba je bila polnoštevilna kljub slabemu vremenu; to in pa potek zbora, ki je krasno uspel, nam priča o složenem in vztrajnem delu obrtniškega Poljanske doline; to je pa tudi dokaz, da se obrtništvo zaveda važnosti in pomena svoje prostovoljne organizacije, ki se je s ponosom oklepa in jo podpira. Društveni odbor razumeva svoje težke naloge ter pomaga svojim članom kjerkoli more, v najhujših slučajih tudi z brezobrestnimi posojili ter podporami. Ves čisti dobiček uspele družabne prireditve, ki se je vršila nedavno, je namenjen podporam starejšim in onemoglim obrtnikom. — Tov. Miklavčič Matevž se je ob koncu v lepih besedah zahvalil poročevalcu Zveze ter želel, da sporoči njenemu predsedstvu zahvalo za njegovo pozitivno in objektivno delo za složno obrtništvo ter naj se teh smernic tudi v bodoče drži. Nato je pred zborujočimi tovariši zaobljubil, da bodo tako dolgo vsi vztrajali pri svojem sedanjem delu, da bo vse obrtništvo Poljanske doline složno in organizirano v skupni obrtniški organizaciji. Predsednik Šorli je končno opozoril navzoče obrtnike na stanovsko slogo ter pozval vse člane, da pomagajo v društvu ter naj povabijo še ostale obrtnike, ki še niso člani, da pristopijo k Obrtnemu društvu. Posnemanja vredna je složnost obrtniškega v Poljanski dolini; za nesebično in požrtvovalno ter uspešno delo moramo Obrtnemu društvu v Gorenji vasi iskreno čestitati.

× V soboto 13. febr. je v mariborskem Narodnem domu zborovalo Slovensko obrtno društvo. Občni zbor je vodil zborniški svetnik g. Sojč. Tako iz predsedniškega kot tajniškega poročila g. Kosarja, je razvidno veliko delo Slov. obrtnega društva v Mariboru.

× **Zavod za pospeševanje obrti** v Mariboru je zaključil mojsterski tečaj, katerega je obiskovalo 60 obrtnikov.

× **Brivski mojster Ivan Kastelic** iz Ljubljane je te dni praznoval 50-letnico izvrševanja brivske obrti in 40 letnico samostojnosti.

× **Trgovsko-obrtno društvo** v Ljutomeru je imelo svoj občni zbor 14. II., ki je potekel ob polnoštevilni udeležbi. Zbor je potekal redko manifestacij obrtniškega ter izraz solidarnosti med odborom, ki je v permanentni akciji in med članstvom, ki stoji ob vsaki priliki odboru ob strani. Posebno zanimanje je vladalo za veliki »Fabor« Zveze v Ljutomeru. Izražena je bila želja, da se prireditelj z ozirom na neugoden izletni čas preloži na mesec maj. Z zbora so bili poslani pozdravi Zvezi obrtnih društev ter drugim gospodarskim ustanovam s prošnjo, da se tudi v bodoče zavzemajo za ljutomersko obrtništvo. — Pri volitvah je bil izvoljen v celoti prejšnji odbor pod predstvom g. Reicha Cirila, dentista v Ljutomeru.

Ko imamo namen, spregovoriti posebej o oblačilnih strokah, ki predstavljajo eno tretjino celokupnega števila obrtništva, je umestno, da pregledamo, koliko žrtev stane ravno našo oblačilno stroko, da se pribori do samostojnosti, da si pridobi ono strokovno znanje, ki je tem strokam še posebno potrebno radi stalno menjajočega se okusa in mode in pa strogih zahtev kupujočega občinstva in če upoštevamo še to, da so ravno oblačilne stroke gospodarsko najšibkejšje, potem bi morali pač pravično priznati, da te stroke v svoji domovini ne zaslužijo toliko zapostavljanja, kakor ga morajo žal doživljati. Nasprotno! Naše oblačilne stroke bi zaslužile naravnost občudovanje! Iz gole ljubezni do svojega poštenega rokodelskega dela železno vztrajajo in vodijo uspešno konkurenčno borbo tako v kvaliteti, kakor ceni z mehaniziranimi in kapitalno močnimi tovarniškimi podjetji, ki imajo še to prednost, da nadkriljujejo obrtnika z bombastično reklamo in trgovinsko organizacijo prodaje.

Naše občinstvo, ki kupuje konfekcijsko blago, ne pomisli na to, da zastoj ne dela, kdor plačuje lahko izdatke za ogromne reklame. Ko kupi tako obleko, plačuje istočasno tudi reklamo. Če bi pa vsak kupil pri obrtniku, bi plačal samo vrednost izdelka in skromen zaslužek izdelovalca. Poleg tega bi imel tak kupec kvalitetno izdelek prilagoden meri in individualnemu okusu.

Upoštevati je treba tudi, da ravno oblačilna stroka zahteva danes vedno novega študija in izobrazbe. Vse to si mora obrtnik pridobiti z velikimi gmotnimi in fizičnimi žrtvami. Njegov študij mora biti v tem oziru popolnoma individualističen, do čim konfekcija enostavno prekopi model

ter ga po tračnem sistemu izvrši, neglede na zahteve in mere naročnika. Konzervativna miselnost in nezaupanje kupujočega občinstva sta tako velika, da se niti noče prepričati o prednostih rokodelskega dela. Isto je pri nakupih modnih izdelkov v inozemstvu. Taki kupovalci večinoma iz boljših krogov, ki bi bili poklicani, da podpisajo domače rokodelstvo, sledijo mogočni luči reklame ter verujejo le ogromnim cenam. Mnogokrat se pozneje prepričajo, da je bilo to, kar so kupili v tujini, delo slovenskih rok, ker doma niso našle zaslužka, zato ker so bile preskromne in — preceneni.

Res je, da nam premalo število večjih odjemalcev ne dovoljuje luksuza reklame in reprezentance, res pa je tudi, da domačinu tega nihče plačati noče, in še razumljivejšje bi nam moralo biti, da bi se s kapitalom, ki se letno za oblačila iznosi v tujino, ustvarili doma ob skromnosti in pridnosti našega obrtništva še boljši in lepši izdelki vseh strok polovico cenejšje. Zpomniti si moramo, da se razvije vsaka panoga obrti le do one višine in popolnosti, kakor se plača, ne kakor se samo zahteva. Moda ne računa z najskromnejšimi sredstvi, tudi se je ni mogoče naučiti iz časopisnih izrezkov. Včasih so se iz posebnih fondov podpirali nadarjeni obrtniki, da so obiskali posebne strokovne šole. . . . Doslej se je naša oblačilna obrt v borbi za svoj obstoj in priznanje predstavila v nekaterih modnih revijah, od katerih so bile najdostojnejše revije Obrtniškega društva v Ljubljani. Je to najuspešnejši način do obnovitve ugleda naše oblačilne obrti, vendar se v sedanjí eksistenčni borbi izčrpava do skrajnih mej svojih finančnih možnosti, to vse le radi hotenja do dela in ljubezni do svojega poklica.

Pred pomladno sezono v oblačilni stroki

Narava nas že sama opominja, da stojimo pred pomladjo in s tem pred novo sezono. Kakor so se smučarji uračunali z zimskim sportom, tako je tudi nam večinoma izpadel skromen zaslužek s sportnimi oblačili za beli sport. Razven tega nam je kratak predpust tudi krajšal prireditveno oziroma družabno sezono in je vsled tega bilo le malo dela za plesna oblačila. Zato tem bolj željno in z največjimi nadami pričakujemo pomladanske sezone in s tem v zvezi prepotrben zaslužek. Ne sme pa nas najti pričetek dela nepripravljen. Tedne slabe sezone smo gotovo uporabili za čiščenje in ureditev delavnice in poslovnih prostorov, za tako zvana slabša dela, kjer se malo ali pa nič ne zasluži, za pregled knjig in po možnosti za izterjevanje dolžnikov, za čitanje strokovnih listov, za napravo novih modnih krojev itd. Tako bi bili pripravljeni na sprejem novih naročil, katera so nam že res potrebna. Vendar v današnjih časih bi napačno ravnal, kdor bi ostal le pri pričakovanju, ker samo od sebe ne pride dandanes nič.

Zato pa je sedaj čas, kateri zahteva največje agiliteto vsakega mojstra in mojstrice. *Pridobiti si dela in to čimprej.* Pregledati je treba sezname svojih naročnikov iz prejšnjih sezon. *Vsako ima takozvane stalne stranke, katere pridejo redno same.* *Dasiravno smo za te sigurni, vendar je važno da jim posvečamo največjo pažnjo,* ker so ravno te stranke kapital za vsakega obrtnika. In z večjo pozornostjo lahko pri njih doseže še marsikatero naročilo.

Nadalje bomo v seznamu naročnikov zapazili one, kateri so nam iz kakšnega znanege ali neznanega razloga izostali. Te je treba po možnosti zopet pridobiti in je najbolje, da jih ob primernem času obiščemo ter povprašamo za vzrok izostanka. V slučaju, da dosežemo pri taki stranki novo naročilo, je seveda potrebno, da isto z največjo pazljivostjo izvršimo. Tudi s primernim dopisom se lahko obrnemo do take stranke, vendar bo vsekakor bolj uspešno z osebnim obiskom.

Vsak obrat pa potrebuje reklamo in ta se ne sme podcenjevati. Nedvomno je najboljša reklama dobro delo in točna, solidna postrežba. Iz tega nastane živa reklama, ki vsekakor množi krog naročnikov.

Časopisna reklama je uspešna, vendar mora biti učinkovita, smotrna in sistematična. Tukaj nam lahko služi za vzgled konfekcija, ki potroši ogromne vsote za časopisno reklamo. Žal pa večina mojstrov nima pri današnjih razmerah potrebnih sredstev za oglašje. Od slučajnega malega oglasa pričakovati velikih uspehov pa je brezsmiselno. Tudi razpošiljanje sezonskih priporočil štejemo med uspešno reklamo.

Končno prihajamo do reklamnih sredstev katerih se more vsako poslužiti. Predvsem moramo paziti, da prostor, kjer sprejemamo naročnike, napravi na iste čimboljši in

ugoden vtis. Tu mora vladati red in čistota, bodisi da je to delavnica, sprejemnica ali pa lokal. Opremljen naj bo ta prostor z lepimi modnimi slikami (v okvirjih in pod steklom, po možnosti naj bodo lepo razobešeni še gotovi izdelki kakor tudi obleke v delu. Poznati se mora, da je v delavnici obrtnika delo, promet in da se dela, kar vse ugodno vpliva na naročnika. Kdor ima lokal in izložbo, ima tem večjo odgovornost da razstavi lepe nove vzorce, modne liste, novo blago in lepo izdelane komade. Ker za zaprašenimi okni, za orumenelimi in starimi vzorci more naročnik pričakovati le zaostalega, nezmožnega in čemerne obrtnika.

Tako prihajamo do mojstra, kateri mora biti vedno pripravljen za sprejem stranke in mora temu odgovarjati njegova notranjost, zunanost in nastop. Ko stoji mojster pred novo stranko, si mora pridobiti zaupanje v svojo zmožnost in v kratkem pogovoru in strokovnih nasvetih pokazati svoje znanje, informiranost o svoji stroki. Pred vsem pa mora biti mojster primerno oblečen. Če ima dobro izdelano ter moderno obleko na sebi, ne bo redko slisal od strani naročnika: »napravite mi kar tako, kakor je Vasa obleka«. Zato naj vsak kolikor je mogoče gleda tudi v tem oziru na svojo zunanost. V pogovoru moramo biti stvarni in ko pride na vrsto vprašanje glede cene, je treba navesti točen in jasn odgovor. »Nikakor pa se na to vprašanje ne sme cincati in po dolgem, mučnem moledovanju iztisniti iz sebe ceno, katere se sami strajujemo in za katero stranka že vnaprej ne pričakuje ničesar.

Tudi je dolžnost mojstra, da opozori stranko, katera prinese s m pod roko kupljenege angleskega blaga za Din 300—400, da res ni dobil ničesar podarjenega, temveč da bi za isto ali te nekaj višjo ceno dobil boljše blago, če bi ga izbral iz vzorcev pri krojaču in se pri tej priložnosti lahko prav nevsiljivo predloži vzorce svojega trgovca. Prihodnje zna slediti temu naročilo in nekaj večji zaslužek.

S tem, da smo dosegli in dobili naročila, pa se šele prične pravo delo mojstra obrtnika. Tukaj pa se mora vložiti vsa volja in znanje, da se objavičeno tudi izpolni, da se stranka zadovolji in obdrži, kajti le potem je uspeh popoln.

Krojači!

Pri nabavi vsakovrstnega blaga za moške obleke, kakor tudi podloge in pribora, Vas bodo najbolj vestno in pri najugodnejših cenah postregli pri:

Česko-jugoslovenska veletrgovina blaga

ANTON HÜBL D. D.
Zagreb, Trenkova ulica šte. 7

Zato pa, tovariši, z vso energijo, samozvestjo v novo sezono, katera nam mora prinesiti zboljšanje razmer in zaslužka. Navzgor in v boljšo bodočnost naj bo gesto posameznika in vseh. J.

Spomladi 1937

Dolžnost vsakega mojstra in mojstrice je, da se v pričetku sezone informirata in zadostno poučita o modi kroja in blaga. Večina tovarišev in tovarišic je naročena na modne liste, v katerih najdejo vse potrebno in izčrpnih poročilih. Ker pa križa marsikomu onemogoča naročilo rednih modnih listov, prinašamo na tem mestu kratko modno poročilo.

Za moško krojaštvo:

Sedanja moška moda gre za tem, da prepušča čimveč izbire posamezniku glede izbire kroja, barve in vzorca blaga. S tem pride do močnega izraza okus in smisel naročnika.

Sako (mogoče tudi suknjič), se dela tudi v tej sezoni nekaj daljši, kar znaša za normalno velikost 75 — 77 cm dolžine. Tailira se zmerano in mora napraviti v celoti vns komodnosti. Posebno opozarjamo na dovoljno širino v hrbtu in prsih ter mehko izdelavo reverjev in prednjih delov, kar dosežemo s primernim volnenim platnom. Vsako pretirano vatanje je izključeno. Prednost imajo ne preširoki navzdol krojeni verji, kateri končujejo večinoma na 3 pa tudi na dva gumba. Niso izključeni tudi navzdol rezani, pokončni reverji, kar je stvar osebnega okusa. Rokavi so proti koncu ozki in ne predolgi. Paziti moramo da tudi žepi niso z ozirom na večjo dolžino sakoja preozko vrezani. Ovrtnik je ležec.

Sportni sako se dela v isti obliki, le komodnost mora biti se bolj povdarena. Mogoče so razne variacije nasitih vzpov, kakor tudi izdelava zadnjega dela, kateri se sedaj prav pogosto izdeja z vrezom ali razporkom na srednji šiv. Poleg tega ni izključen še pas ali v pasu samo nabran zadnji del.

Televiznik je na pet gumbov in je s tem nekaj nižje odprt. Često se nosi spodnji gumb odprt, tudi dvoredni televiznik so za vitkeje postave priporočljivi.

Trilice so obdržale dosedanje oblike, zadosti dolge, da padajo na čevlje, širina spodaj okrog 30 cm, v kolenu okrog 30 cm.

Trak in smoking sta obdržala dosedanje oblike, zelo pa se opaža, da pridobiva dvoredni smoking vedno več privrženecv. Zelo primeren je za letoviske kraje, ker odpače nosnja televiznika, nosi pa se k istemu menka srajca in ležec ovrtnik, kar je posebno za poletje zelo primerno.

Površniki se izdelujejo večinoma v široki eno ali dvoredni rasni. Ravno tako pa so v modi tailirani modeli in je glede oblike površnika prepustena stranki največja izbira.

Glede blaga bi bilo omeniti, da se je zelo prigušila radi svoje praktičnosti sevijot in tresko, od težjih do najlažjih vrst. Za elegantno obleko pa pride se vedno v prvi vrsti kangari v polnem, zelo prijetna je hlaucasta obleka, katera radi svoje praktičnosti in lepih kombinacij, ne bi smela manjkati v omari gospoda. Za šport nam moda prinaša tweed v najrazličnejših kombinacijah. Glede barve so izbere največje, ker strogo modne barve sploh ni. Isto velja za vzorce od diskretno do široko crtasen, od karirastih do najtinejših malih vzorcev in od solidnih do pestrin kombinacij, lepih nijans, ki dajejo letošnji modski živahnosti, lepoto in vse pomen možnosti da pride do veljave okus, čut za lepoto in estetika posameznika.

Ze sam pogled v nove kolekcije vzorcev nas navdaja z upom, da se morajo naročniki pri pregledu istih odločiti za naročila, katera bodo tako dobrodošla in prijazno sprejeta od mojstrov. J.

Za damsko krojaštvo:

Veliko važnost pri izboranju pomladnih modelov moramo posvečati zlasti izbiri materiala. Letošnja pomladna moda nam dopušča veliko prostost v izbiri istega, tako da pride individualni okus posamezne dame ostro do izraza. V glavnem se uporabljajo sledeče novosti v blagu: volneni etamini in krepi, enobarvni in vzorčasti, okrašeni s svetlečimi dlakicami in volički, potiskani tafti, marocaini, ciré-sadini, različni oloquéli, za vroče poletje pa raznobarna: platna, chantungi, različna pisana blaga iz bombaža itd.

Obenem nas preseneča letošnja pomladna moda s posebno pestrimi barvami v najrazličnejših živih kombinacijah. Pri potiskanem blagu se nam bodo nudili na temni ali svetli podlagi predvsem živobarvni rožasti vzorci. Nove modne barve za pomladno sezono so: pastelno, sivkasto in vijoličasto-modra t. zv. Méditerrané svetlo zelenkasta, biskvitno in motno rumena, rjasto rjava in modrikasto siva za starejše dame. Barvne kombinacije so zelo kontrastne kot n. pr. rdeče in zeleno,

svetlo modro in roza, rumeno in lila itd. Seveda je pa treba pri tem velike pazljivosti pri izbiri odtenkov (niance). Silhueta prihajajoče pomladne mode je zimski precej slična. Široki, podloženi rokavi, nekoliko širše, zvončasto in krajše krilo delajo videz prav posebno vitke in graciozne taile. Ta osnovna oblika se pojavlja pri raznih modelih na najrazličnejši način.

Poleg gladkih sportnih kril silijo v ospredje godet-ji, zvonci, plissé-ji itd. Gornji život je včasih nabrano, včasih prekrižano ali tesno prilagajoče vstavljen v krilo. Rokavi so gladko ali nabrano vstili v rokavno izrezo ali pa so podaljšani v raglan obliko. Za vroče poletje so jako primerni tudi ohlapni kimono rokavi.

Ne oziraje se na topli poletni čas, nam predpisuje moda visoko k vratu stoječe sprednje dele živetka, male stoječe vratničke, vratno izrezo pokrivajoče jabot-jé, plastrone, našitke iz čipk, plissé-jev in drugih okrasnih materialov. Poleg tega so jako moderni tudi na znotraj ali na ven zapognjeni široko preko ramen segajoči vratniki, ki razširjajo ramena in pa v obliki kotov in zarez vstavljeni rokavi ob razširjeni rokavni izrezi.

Jopiči complet-jev se diskretno naslanjajo na obliko fraka, katere poživlja bel svilen telovnik. Gladek angleški kostum si je ohranil tudi letos svoj prostor v zgodnji pomladi. Za poletje pa pride complet sestavljen iz pisane obleke in enobarvnega prostopadajočega poldolgega jopiča ali pisane jopiča in enobarvne obleke do veljavne.

Za poletne večerne obleke je najmodernejša linija: vitez pas, široko krilo in bogato nabrani kratki rokavi.

Prava ženskost in žensko dostojanstvo minulih stoletij moderno pobarvano in prikrjeno, je deviza letošnje pomladne mode. A. P.

Združenje krojačev in sorodnih obrti v Ljubljani priredi svojo redno letno skupščino v nedeljo 7. marca t. l. ob 8. uri dop. v beli dvorani hotela »Union« v Ljubljani (1. nadst.). Poleg običajnega dnevnega reda je najvažnejša točka volitev delegatov in njih namestnikov za Okrožni odbor. Udeležba je za vsakega člana obvezna.

× Letošnja pomladanska moda priporoča uporabo umetnih cvetlic.

× Nova pomladanska moda povdarja uporabo čipk. Ker je naša domača obrt bogata na tem blagu naši modni ateljeji ne bodo imeli težke izbire.

Nelojalna konkurenca v krojaški stroki

Ze dalj časa se opaža v posameznih ljubljanskih manufakturnih trgovinah, da trgovski sotrudniki vsiljivo vplivajo na kupujoče stranko, da si dajo blago izdelati pri krojaču ali šivilji (neredko celo pri šušmarju) katere protežirajo dotični uslužbenec. V interesu trgovcev bi bilo, dati uslužbencem nalog, da se v te zadeve ne vtičajo, ker je to stvar kupujoče stranke, kje si da izdelati obleko, kakor tudi če smatra potrebno, da menja svojega stalnega mojstra. Stvar je druga, če stranka sama vpraša za nasvet pri trgovcu, kjer naj da izdelati kupljeno blago. V tem slučaju pa naj trgovec oziroma sotrudnik priporoča solidnega mojstra; nikakor pa ne šušmarja, z motivacijo da bo ta delo cenejše izvršil. Poleg mnogih znanih slučajev naj navedemo n. pr., da je mojster poslal svojega pomočnika v trgovino radi nakupa blaga. Še predno je blago bilo odrezano je nameščenec z vso zgovornostjo priporočal svojega »najboljšega« krojača. Šele na primerno opazko je utihnil, ko je sprevidel, da le ni zadel na pravi naslov. Drugič pride stranka k mojstru vprašat za nasvet, kje bi dobil primerno

blago za suknjo. Mojster mu svetuje par tukajšnjih znanih tvrdk, katere je dotični gospod tudi obiskal in v eni kupil primeren blago. Vendar pa je pripomnil, da si šteje v dolžnost, opozoriti mojstra, da naj nikar ne pošilja strank v trgovino, kjer so mu priporočali drugega mojstra in to še celo v slučaju, ko ni blaga niti kupil v dotični trgovini. Že vpeljan način je tudi, da prodajalec vpraša, koliko računa stalni krojač za izdelavo obleke. Če stranka pove, se z vso vsemno začne reklama za cenejšega in »boljšega« krojača, kateri izdeluje prvovrstno, dasiravno je nekoliko dalj od mesta ali pa da pride tudi na dom radi mere. Mnogo mojstrov se tudi pritožuje, da pošljejo stranko v trgovino radi nakupa blaga, nato pa se ista več ne vrne. Čez nekaj časa pa ima novo obleko. Na vprašanje po vzroku izostanka je odgovor, da so mu v trgovini svetovali, da naj poskusi enkrat drugje. Radi tega upravičeno pričakujemo od gg. trgovcev, da prepovejo svojim nastavljenecem to neumestno konkurenco, ker sicer bodo mojstri prisiljeni nastopiti v obrambo svojih interesov, kakor tudi z objavo takih slučajev in trgovin, kjer se ti slučajji dogajajo. — o.

× Zbornični svetnik g. Igljč Fran, krojaški mojster iz Ljubljane je na prvi plenarni seji Zbornice za TOI v Ljubljani podal nujen predlog o kontingentiranju industrijskih izdelkov predvsem v oblačilni stroki. Zbornica je predlog osvojila.

Minimalni fotografski cenik

Zagrebski fotografi so predložili oblastem v potrditev sledeči minimalen cenik fotografskih del:

Legitimacije:

3 kom. (4×6) Din 15, 6 kom. (4×6) Din 25, 3 kom. (6×9) retuš, črno Din 20, 6 kom. (6×9) ret. črno Din 35, 3 kom. (6×9) rjavo Din 25, 6 kom. (6×9) ret. ali zelene 40 Din.

Dopisnice:

3 komadi črne Din 35, 6 komadov črnih Din 50, naknadno naročilo po kom. Din 8, 3 dop. rjavo Din 40, 6 istih Din 70, naknadno naročilo Din 10 po komadu, 7 dop. zunanji posnetek črno od 60 do 100 Din. Dopisnice, grupne, naknadno do 20 komadov po 7 Din, od 20 do 50 komadov po 6 Din, od 50 do 100 komadov po 5 D.

Razvijanje plošč:

Format 4×6, 5×8, 6×9, 6½×11 po ko-1, 9×12 Din 1.50, 10×15 Din 2.

Razvijanje filmov:

format 4×6, 5×8, 6×9, 6½×11 po komadu Din 5, pak-film 4×6 Din 10, 6×9 Din 12. Leica film Din 10.

Amaterske kopije:

Format 3×4 po komadu Din 0.75, 4×6½ Din 1, 6½×9 Din 1.25, s širokim robom 6½×9 Din 1.50, 6½×11 Din 2, 9×12 Din 2. Dopisnice komad Din 2. Format 10×15 komad Din 3, 13×18 Din 6, 18×24 Din 10.

Amaterske povečave:

Format 4×6 po komadu Din 2, 6×9 Din 2.50, 9×12 Din 3. Poštne dopisnice po komadu Din 4, preko 15 komadov po Din 3. Format 13×18 po komadu Din 10, 18×24 Din 16, 24×30 Din 25, 30×40 Din 30.

Vse navedene cene se razumejo brez karširanja. Ker je tudi v fotografski stroki potrebno nujno ozdravljenje razmer, bi bilo na mestu, da se tudi naši zavedni fotografi držijo enotnega cenika.

Novi obrtniki

V dobi od 1. januarja t. l. so registrirani pri tukajšnji zbornici sledeči novi mojstri in mojstrice: Hudnik Karl, inst., Nachtigal za inst., kleparstvo, ključ. ter kan. in plinsko napeljava; Orač Josipina, krojačica; Remškar Filip, montaža in popr. hlad.

JUGOGRAFIKA

IZDELUJE KLISEJE VSEH VRST
Tiskovna in založna družba z o. z.
LJUBLJANA, Sv. Petra nasip št. 23

ZANATSKA BANKA

Kraljevine Jugoslavije

A. D.

PODRUŽNICA LJUBLJANA

Gajeva ulica 6

CENTRALA BEOGRAD

Delniška glavnica Din 75,000.000.—

Udeležba države Din 30,000.000.—

GLAVNA PODRUŽNICA ZAGREB

PODRUŽNICA SARAJEVO

PODELJUJE

obrtnikom in obrtnim podjetjem menična in hipotekarna posojila, kredite na tekoči račun, posojila na zastavo državnih vrednostnih papirjev, delnic Narodne banke in Privilegirane agrarne banke.

SPREJEMA

na obrestovanje vloge na hranilne knjižice in tekoči račun, katere izplačuje brez omejitev.

UPRAVLJA

imovino in fonde obrtniških ustanov in organizacij. Izvršuje vse ostale bančne posle.

Brzljavi naslov: »ZANATSKA«, Ljubljana — Telefon št. 20-30 — Račun Poštne hranilnice št. 14.003.

Sukno iz prvovrstnih angleških, čeških in domačih tovarn za moške obleke in površnike nudi v veliki izbiri in po nizkih cenah

M. PŠENIČNIK
manufakturna in modna trgovina
CELJE

ŠPEDICIJA TURK Ljubljana

prevzema:

OCARINJENJE

vseh uvoznih in izvoznih pošilk in to hitro, skrbno in po najnižji tarifi. Revizija po njej deklariranega blaga in vse informacije brezplačno. — Telefon inter. 24-59 — Vilharjeva c. 33 (nasproti nove carinarnice)

PREVAŽANJE

vsakovrstnega blaga, bodisi kuriva, strojev, selitve itd. v Ljubljani in izven Ljubljane z vozovi kot tudi s tremi avtomobili po dve, tri, in sedem ton nosilnosti. — Telefon interurban št. 21-57 — Masarykova c. 9 (nasproti tovar. kolodvora)

IGNACIJ MAJNIK

SPLOŠNO STROJ. KLJUČAVNICARSTVO
KRANJ — BLEIWEISOVA ULICA ŠT. 29
Rač. pošt. hran. št. 16.061 — Telefon št. 79

PRVO PODJETJE

NA GORENJSKEM

za napravo jeklenih valjnih zastorov

nudi specialno napravo valjnih zastorov kakor tudi vsa v to stroko spadajoča popravila

✱

Izdeluje tudi ogrodja za sončne plahte, škarjasta omrežja, štedilnike, železna vrata, okna itd.

✱

Izdelava prvovrstna! Cene zmerne! Postrežba solidna in točna!

Kreditno društvo

MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE

dovoljuje posojila na menice
in kredite v tekočem računu vsem
kredita zmožnim osebam in tvrdkam

naprav; Pugelj Alojzij, čevljar; Šilovinac Franc, brivec; vsi iz Ljubljane. Udovič Matija, kovač; Strmole Ignac, mlinar; Sterk Martin, mlinar; Murn Franc, pek; vsi iz krškega sreza. Šmid Stanko, žagar; Petretič Maks, brivec, iz laškega sreza; Lanko Albina, šivilja; Filipič Ivan, mizar iz Maribora; Ostanek Franc, mizar, Terpinec Janez, mlinar, iz Novega mesta; Basanec Ivan, pek iz radovljanskega sreza; Trček Marija, izd. opeke iz Škofje Loke.

Mikulec Rajko, krojač; Štraus Jože, kleparstvo; Mikolec Franjo, krojač; Zerko Albin, mesar; vsi iz sreza Laško. Drexler Herman, damski frizer; Hosner Jurij, izd. predm. iz rafije; Hauptman Filip, brivec; vsi iz Maribora. Hribar Roza, šivilja; Janežič Slava, modistinja; Ambrožič Stanko, mesar; vsi iz sreza Radovljica. Recelj Anton, brivec iz krškega sreza. Mandeljc Drago, graditelj; Novak Fran, brivec, oba iz Ljubljane. Rožan Anton, mlinar iz litijskega sreza. Šuštar Martin, pek iz kranjskega sreza. Draxler Friderika, pekarija, Gračak Josip, brivec iz dravogradskega sreza.

Licitacije in dobave

3. marca, pri Upravi v. tehnič. zavoda v Kragujevcu za dobavo brusnih kamnov. 24. marca of. lic. za popravilo Ofic. doma v Čakovcu; 25. marca za napravo ograje logora »Krst Frankopana« v Zagrebu. 8. marca za dobavo gradbenega lesa pri drž. rud. podjetjih v Sarajevu. 28. marca za nabavo električnega materiala pogranični trupi v Skoplju. 22. marca pri Upravi policije v Ljubljani of. lic. za dobavo uniform. 11. marca pri dir. drž. rud. Vrdnik za dobavo raznih potrebščin, 5. marca se vrši v Intendanturi dravske div. obl. v Ljubljani prva pogodba za čiščenje dimnikov v ljubljanskem garnizonu.

Službeni list

z dne 13. II. prinaša uredbo o zatiranju tihotapstva z umetnimi sladili. Razpis za prosto mesto dimnikarskega mojstra v Mariboru (do 10. marca). Uredbo o plačevanju prevoznih stroškov pri izvozu blaga. Objavo banske uprave o pobiranju občinskih davščin v letu 1936-37.

z dne 17. II. prinaša uredbo o trgov. sporazumu med Jugoslavijo in Anglijo. Razpis licitacije banske uprave za dobavo mesa, mesnih in mlečnih izdelkov ter drugih hišnih potrebščin za 13 raznih ban. zavod, in sicer 11. marca ob 10 pri uravah gornjih zavodov. — Lic. za zgradbo manjših mostnih del čez Savo pri Javorniku, razpisuje b. uprava za 2. marc. — Razpis banske upr. del za napeljava vodovoda v Predvoru za 4. marc. — Razpis banske upr. za gradnjo mostu v Dolgi vasi — 15. marc. Pravilnik o uporabi sklada za pospeševanje turizma. I. javno lic. za vsa dela pri gradnji bogoslovnega učilišča lav. škofije v Mariboru, na dan 15. marca. — Detajlno ponudbo za dobavo živil obči bolnici v Ljubljani.

z dne 20. II. prinaša Uredbo o določanju minimalnih mezd, sklepanju kolektivnih pogodb, poravnavanju in razsodništvu. — Licit. banske uprave za rekonstrukcijo mostu v Goriči vasi za 17. marc. — z dne 24. II. prinaša Pravilnik o višji pedagoški šoli. — Razglas za dobavo naspnega materiala na dr. cesti kranjskega sreza.

Razno

× Skupno združenje obrtnikov v Dolnji Lendavi obvešča svoje člane, da se udeležijo redne letne skupščine, ki se bo vršila v veliki dvorani hotela »Krona« dne 14. marca ob 9. uri.

× Združenje zidarskih mojstrov v Mariboru je zborovalo 21. II. pod predsedstvom Vinka Lasiča. Zastopnika Zbornice in mestne občine sta povdarjala, da so zidarski mojstri nujno potrebni zaščite.

× Okrožni odbor obrtniških združenj v Celju je priredil uspešno vzgojno predavanje za brivske in frizerske vajence.

× Združenje sedlarjev in tapetarjev v Celju, je imelo svojo letno skupščino 21. II. pod predsedstvom g. Žirovnika. Srejeta je bila resolucija v svrhu zaščite pred šušmarstvom.

× Prvotno napovedana društvena proslava Obrtniškega društva v Ljubljani, je radi neugodnih prilik odpovedana.

Za kratek čas in razvedrilo

Lastnik posetnice je obrtnik!

O. GRIL

STICNA

S pravilno ureditvijo črk uganete kaj je! Za pravilno rešitev uganke bomo izrebal!

5 Obrtniških koledarjev 1937.

Rešitev pošljite najkasneje do 10. marca t. l. Rezultat žrebanja in pravilno rešitev priobčimo prihodnjič.